

5765

Door Rabbi Jordan D. Cohen

Sjabbat 20 augustus 2005/15 av 5765

Sidra: Waètchanan, Dewarim [Deuteronomium] 3:23-4:40;

Dasberg choemasj deel II, blz. 161

Haftara: Jesjahoe 40:1-26; Dasberg choemasj deel II blz. 265

Vertaling: Frits Pront

Voor het origineel zie www.kolel.org/pages/5763/vaetchanan.html

“De sjèl jad en de sjèl rosj helpen ons - als zij tegelijk worden gedragen - verbonden te voelen met onze traditie en gemeenschap, terwijl er tegelijkertijd een verbinding en betekenis ontstaat voor ons persoonlijk leven.” Lessen voor Tegenwoordig.

ONZE TORATEKST

Draag ze als een teken (ot) om uw arm en laat ze dienen als voorhoofdsband (totafot) tussen uw ogen.

(Dewarim 6:8)

HET COMMENTAAR VAN DE WEEK

De Sefat Emet, rabbijn Jehoeda Arjé Leib van Gér schrijft:

Het Boek Dewarim, of de Misjne Tora, [wat betekent “het opnieuw vertellen of recapitulieren van de Tora,” niet te verwarren met Maimonides veertiendelige halachische

werk met dezelfde naam] is als de tefillin die men op de hand draagt [waarvan het doosje slechts één ruimte bevat] terwijl de vier overige boeken (van de Vijf Boeken van Mosjè) zijn als de tefillin die men op het voorhoofd draagt [waarvan het perkament apart is opgerold en geplaatst in vier verschillende ruimtes].

Op dezelfde manier is alles dat in de voorafgaande vier boeken is gezegd, opgenomen in de Misjne Tora, net zoals alle bijbelse passages [opgerold tot één enkele rol] in de ene “behuizing” van de tefillin die op de hand wordt gedragen aanwezig zijn.

Uit Kushner & Olitzky, Sparks Beneath the Surface – A Spiritual Commentary on the Torah (New Jersey: Jason Aronson Inc. 1993). P. 227

PEROESJ: ONZE VERKLARING

De Sefat Emet gebruikt het gebod inzake tefillin als een gelegenheid om na te denken over de betekenis van het hele Boek Dewarim. De opdracht om de mitswot op je arm en je voorhoofd te ‘binden’ wordt altijd als enigszins symbolisch gezien en zoals Rabbijn W. Gunther Plaut opmerkt, was dit oorspronkelijk een stijlfiguur, maar werd het in de joodse traditie opgevat als het gebieden van het dragen van gebedsriemen. (UAHC Torah Commentary, p. 1367). Zelfs het uiterlijk van de tefillin was enigszins controversieel waardoor er verschillende vormen tefillin ontstonden.

Maar ook het ritueel van het dragen van tefillin, hoewel al lang geleden ingesteld als een uiting van devotie, wordt op zichzelf als symbolisch beschouwd. Het is de symbolische betekenis die een heleboel verschillende interpretaties schept.

De Sefat Emet laat de verschillen in vorm zien. De ene is de tefillin sjèl jad, de tefillin die op de arm wordt gedragen en die slechts één ruimte bevat waarin één rolletje perkament ligt met de tekst van de vier secties uit de Tora waarin de tefillin worden genoemd. De andere is de tefillin sjèl rosj, de tefillin die op het voorhoofd wordt gedragen en die vier ruimtes bevat met in elk een kleiner rolletje met één van de vier gedeelten uit de Tora op. Uit het optellen van de ruimtes die het getal vijf geven en dus hetzelfde aantal als de Boeken in de Tora, leidt de Sefat Emet een vergelijking af tussen de eerste vier Boeken van de Tora en het vijfde Boek, Dewarim. Bij de Rabbijnen staat het Boek Dewarim bekend als Misjne Tora, (“een herhaling van de Leer”) en het wordt verondersteld een herformulering te bevatten van alle leerstellingen en mitswot van de eerste vier boeken. Zoals de andere vier boeken apart van elkaar staan, zijn in Dewarim al deze leerstellingen als eenheid opgerold, net zoals bij het perkamenten rolletje in de tefillin sjèl jad.

Lessen voor Tegenwoordig

Bovenstaande uitleg is mij sympathiek want hij vertegenwoordigt een tweeledige invalshoek hoe de geboden te benaderen. Voor sommigen vertegenwoordigen de mitswot één groot complex wetsysteem dat een levensstijl definieert hoe te leven in een relatie met God. Anderen zien de mitswot als een groot orgaan van leerstellingen, die één voor één moeten worden bekeken om te begrijpen wat Gods plan was met elk van hen en om elke individuele betekenis te bepalen. Met de ene benadering gaat het om “mitswot” als één geheel, terwijl met de andere elke mitswa op zichzelf staat als een duidelijke zelfstandig geloofspunt.

Natuurlijk sluiten deze benaderingen elkaar niet uit en dat is waarom wij zowel de tefillin sjèl jad als de tefillin sjèl rosj omdoen. Mitswot als een systeem bepalen de verbondsrelatie die het joodse volk in stand houdt met God. Daaruit vloeit de acceptatie voort van de mitswot als één geheel die wij vlak naast ons hart dragen als een persoonlijke verplichting, iets waarmee wij worstelen maar dat wij liefhebben. Dit is het geheel van het Jodendom en de joodse traditie, die

EEN ANDERE MENING

Rasji wijst er eenvoudig op dat het noemen van de woorden ot (een teken) en totafot (voorhoofdsband) refereert aan de tefillin (gebedsriemen) of de gebedsdoosjes die om hoofd en arm worden gebonden als deel van het ritueel van het ochtendgebed. Hij maakt de verbinding tussen de uitdrukkingen die in het bijbelse gebod worden gebruikt en de praktijk ervan. Hij schrijft:

DRAAG ZE ALS EEN TEKEN OM UW ARM – dit zijn de tefillin die op de arm worden geplaatst, EN LAAT ZIJ DIENEN ALS VOORHOOFDSBAND – dit zijn de tefillin die op het voorhoofd worden geplaatst.

Maar de midrasj gaat nog een stapje verder en bepaalt waar en waarom de tefillin worden gelegd. Daarin wordt vermeldt: “men dient de tefillin op de linker arm, boven de elleboog, op de spier te leggen zodat hij tegenover het hart ligt” en “de tefillin voor het hoofd zal boven het brein worden geplaatst”(Tseëna Oereëna p. 896). Met het op deze wijze leggen van de tefillin raakt dit enigszins onduidelijke gebod als geloofshandeling ons zowel in de geest als in het hart.

op één rol staan, en de acceptatie hiervan is een intens persoonlijk besluit, een geloofsdaad die elke Jood zelf moet stellen.

Toch beschouwen en vervullen wij ook elke mitswa apart van de andere door haar betekenis te ontleen aan de invloed die zij heeft op ons leven en functioneren binnen de context van ons dagelijks leven. Zoals de eerste vier boeken de individuele mitswot stuk voor stuk presenteren door middel van verhalen die als voorbeeld dienen, komen wij ertoe te begrijpen wat God van ons verwacht. Zoals de tefillin tussen onze ogen en boven ons brein, kijken en leren wij, analyseren en geven wij betekenis door de afzonderlijke ervaringen van elkaar te scheiden en daarna deze te integreren in ons leven. De sjël jad en de sjël rosj helpen ons - als zij tegelijk worden gedragen - verbonden te voelen met onze traditie en gemeenschap, terwijl er tegelijkertijd een verbinding en betekenis ontstaat voor ons persoonlijk leven. Wij staan apart terwijl wij tegelijkertijd ineengerold zijn als één geheel.

TSÉ OE-LEMAD: GA EN LEER

- & 1. Benader je de mitswot als één volledig systeem of als een serie individuele wetten?
- & 2. Hoe zie je het verband tussen je eigen ervaringen en de historische ervaringen van ons volk
- & 3. Voel je je meer geestelijk verbonden met God als individu of als deel van de gemeenschap?

Links naar bronnen voor verdere studie

Sources

[ORT Navigating the Bible](#)

[Rasji in English](#)

Analysis

[What's Bothering Rasji](#) (Bonchek) elke week wordt een voorbeeld uit de sidra geanalyseerd.

[Nehama Leibowitz's Gilyonot](#) Een inleiding tot Nehama's methodologie met een voorbeeldspagina (met antwoorden) van iedere sidra. *)

[Conservative](#): Jewish Theological Seminary teksten en verklaringen in het Engels.

[Reform](#): Union for Reform Judaism – een keuze aan verklaringen, ook voor kinderen.

[Reconstructionist](#): uitgebreid keuze aan Diwré Tora

[Me-am Lo-ez](#): Bewerking van verklaringen uit de 18e eeuw, oorspronkelijk in Ladino. *)

*) Nu in het Hebreeuws en in een Engelse vertaling te raadplegen in de Levisson Bibliotheek in de LJG Amsterdam.